

Innlegg fra helsebyråd Saliba Andreas Korkunc på pressekonferanse om konkurranseutsetting, tirsdag 14. mai 2024

Manuset kan avvike fra faktisk fremføring

*

- Jeg er stolt over å kunne stå her i dag og fortelle om et viktig grep byrådet tar for å bedre eldreomsorgen i byen vår. Byrådet har besluttet å konkurranseutsette fire sykehjem som i dag er drevet av kommunen. Målet er bedre kvalitet, mer mangfold og mer innovasjon. Til det beste for innbyggerne i Oslo.
- Byrådet mener at det offentlige helsetilbudet skal være bærebjelken i helsetjenesten. Samtidig mener vi at et større innslag av private aktører – både kommersielle og ideelle - vil bidra til å løfte kvaliteten enda mer.
- Før jeg presenterer de fire sykehjemmene som vil bli konkurranseutsatt og rammene for hvordan det skal skje, vil jeg si noen ord om bakteppet og utfordringene vi står overfor.

*

- Helsetjenesten vil bli satt på en stor prøve de neste årene. En stor økning i antall eldre med hjelpebehov, kombinert med mangel på helsepersonell, gjør at vi må rigge helse- og omsorgstjenesten annerledes.
- Det er for eksempel forventet at antallet eldre i Oslo over 90 år nesten tredobles frem mot 2050.
- Mange eldre bor hjemme og klarer seg med lite eller ingen hjelp. Men i tiårene fremover vil langt flere enn i dag få demens - og ha stort hjelpebehov. Tiltak i hjemmet vil for mange ikke være nok.
- Store utfordringer kan løses, men det krever at vi som ansvarlige politikere er villige til å ta i bruk flere virkemidler og slippe alle gode krefter til.

- Arbeiderpartiet, MDG, SV og Rødt har kastet bort over 50 millioner kroner årlig på å rekommunalisere veldrevne private kommersielle sykehjem. Slik som det internasjonalt anerkjente Oppsalhjemmet, som Riksrevisjonen trakk frem som et eksempel til etterfølgelse når det gjelder pasientsikkerhet og brukermedvirkning.
- Eller Manglerudhjemmet, et annet sykehjem som ble drevet av private kommersielle, med fornøyde beboere, som fikk egen pub, restaurant og spa. Men kvalitet, trivsel og hygge betydde tydeligvis ikke så mye for det forrige byrådet, som med ideologiske skylapper på tok tilbake driften til kommunen. Det viktigste for de rødgrønne var logoen på skjorten til de som jobbet der. Jeg er ikke så opptatt av hvilken logo de har på skjorten. Jeg er opptatt av kvaliteten for brukerne.
- Forrige gang sykehjem ble konkurranseutsatt var det mye fokus på innovasjon i innholdet i eldreomsorgen – aktivitetstilbud, velvære og trivsel. Det nyter vi godt av i dag, også ved de kommunale sykehjemmene, og det er fortsatt viktig. Med bakteppet med flere eldre og mangel på helsepersonell, er det viktig fremover med innovasjon i turnus- og arbeidstid, oppgavedeling og smartere måter å løse oppgavene på.

*

- I budsjettenigheten i bystyret mellom Høyre, Venstre, FrP og KrF i fjor ble byrådet bedt om å gjennomføre konkurranseutsetting av inntil fire sykehjem i 2024.
- Før jul ga jeg Sykehjemsetaten i oppdrag å foreslå hvilke sykehjem som de mener egner seg best til konkurranseutsetting, og ba dem sette ned en arbeidsgruppe med deltakere fra ansattes organisasjoner, vernetjenesten og arbeidsgiver. Det har vært viktig for meg med et godt samarbeid med de ansattes organisasjoner i denne prosessen. Jeg ønsker å takke dem for et konstruktivt samarbeid.

- Sykehjemsetaten vil si mer om kriteriene og rapporten fra arbeidsgruppen.
- Arbeidsgruppen leverte sin anbefaling 5. april. Den inneholder en prioritert liste på seks sykehjem. Byrådet har valgt fire av disse, i tråd med anbefalingen. De fire sykehjemmene er:
 - Kantarellenhjemmet i Bydel Søndre Nordstrand
 - Abildsøhjemmet i Bydel Østensjø
 - Bjølsenhjemmet i Bydel Sagene
 - Uranienborghjemmet i Bydel Frogner

*

- I dag har Sykehjemsetaten fått et oppdrag om å igangsette gjennomføringen av konkurransen. De skal utforme konkurransegrunnlag og kontrakter som gir rom for nye og smarte løsninger.
- Flere av kommunens sykehjem drives i dag av private ideelle. Dagens kontrakter bærer preg av å være noe rigide, med for få insentiver for at leverandørene kan drive med innovasjon og nytenkning. Sykehjemsetaten har derfor fått i oppdrag om at konkurransen i vesentlig større grad enn i dag skal legge til rette for innovasjon og tjenesteutvikling. Leverandørene skal få flere muligheter og større tillit til å finne nye og bedre måter å løse oppgavene på, til det beste for sykehjemsbeboerne.
- Skal vi få til dette, er det viktig med god dialog med leverandørmarkedet, og det har allerede blitt gjennomført to leverandørkonferanser. I tillegg får Sykehjemsetaten i oppdrag å sende hele eller deler av konkurransegrunnlaget på høring før konkurransen lyses ut.
- Byrådet har også bestemt at kontraktene skal ha en varighet på mellom 8 og 10 år, for å sikre god forutsigbarhet. Byrådet har også bestemt at det skal være et krav om virksomhetsoverdragelse i anskaffelsen, og leverandørene skal utarbeide kompetanseplaner for den enkelte ansatte.

- I Hammersborgerklæringen står det at konkurransen skal baseres på best mulig kvalitet. Det mener jeg vi nå sikrer.

*

- Så litt om lønn og pensjon. Vi har vært tydelige på at vi konkurranseutsetter for å bedre kvaliteten til våre eldre, ikke for å spare penger på ansattes lønn og pensjon. Det står vi fast ved.
- Reglene for virksomhetsoverdragelse sikrer at ingen ansatte går ned i lønn når en privat leverandør tar over driften på sykehjemmet de jobber i. Det gjelder frem til utløpet av tariffperioden man er inne i. I tilfellet rundt konkurranseutsettingen av de fire sykehjemmene, vil det dermed gjelde ut april 2026. Før valget lovet Oslo Høyre å se på hvordan det kan stilles krav som gjør at ansatte ikke går ned i lønn uavhengig av utløpet av tariffperioden. Daværende byrådsleder Raymond Johansen uttalte i Dagbladet at det var ulovlig og fullstendig useriøst. Men vi har brukt de siste seks månedene på å utrede dette grundig, og har funnet en måte vi mener vil oppfylle dette løftet.
- Min byrådsavdeling har utarbeidet et forslag til kontraktsvilkår som sørger for at ingen ansatte som omfattes av virksomhetsoverdragelse i forbindelse med konkurranseutsetting går ned i lønn i hele kontraktsperioden. Dette er nybrottsarbeid, og vi ber derfor om innspill på forslaget.
- Vi tror på viktigheten av å være åpne og invitere til dialog, og håper på mange konstruktive innspill. Innspillsprosessen varer i tre uker, til tirsdag 4. juni.
- Sykehjemsetaten får også i oppdrag å foreta en kartlegging av blant annet alderssammensetning og pensjonsforhold for de ansatte i de aktuelle sykehjemmene. Formålet med kartleggingen er å undersøke om det er enkelte av arbeidstakerne som nærmer seg pensjonsalder, som vil kunne komme særlig uheldig ut av konkurranseutsettingen. Vi vil være i dialog

med ansattes organisasjoner om hvordan disse ansatte eventuelt kan ivaretas.

*

- Sykepleiere har en lovfestet pensjonsordning, og vil ikke få endret ordningen sin som følge av konkurranseutsettingen. Nøyaktig hvilke pensjonsordninger som blir gjeldende for de øvrige ansatte, blir ikke klart før vi vet hvilke leverandører som overtar sykehjemsdriften.
- Hva som er best av ytelsesbaserte og innskuddsbaserte pensjonsordninger avhenger av flere forhold. Hvor stor utbetaling en innskuddsbasert pensjonsordning gir vil blant annet bero på sats for opptjening, investeringsvalg og avkastning på pensjonsmidlene. Byrådet vil derfor stille krav om pensjon i tråd med det som har blitt gjort ved tidligere anskaffelser. Vi vil ikke stille nye krav utover det.

*

- I et intervju jeg gjorde med VG få dager etter at jeg ble byråd sa jeg at de som ikke ønsker å jobbe under private drivere, skal få jobb på et kommunalt sykehjem. Slik blir det ikke. Det lar seg rett og slett ikke gjennomføre, fordi et potensielt tap av store deler av de ansatte vil innebære en uforutsigbarhet for beboerne som ikke kan forsvares. Det var en vanskelig avveining, for dette ønsket jeg virkelig å få til. Men hensynet til beboerne veide her tyngst.
- Når det er sagt, har ansatte i Oslo kommune som blir omfattet av en virksomhetsoverdragelse initiert av Oslo kommune, en utvidet fortrinnsrett sammenlignet med loven. I korte trekk vil en fast ansatt som har jobbet i minst ett av de siste to årene i kommunen, ha fortrinnsrett til ledig stilling i kommunen i to år etter virksomhetsoverdragelsen.
- I den situasjonen vi står i, med mangel på helsepersonell, må også kommersielle og ideelle aktører gjøre seg selv attraktive for å rekruttere

og beholde ansatte. Da må de tilby konkurransedyktige lønns- og arbeidsvilkår.

*

- Til slutt, litt om veien videre. Sykehjemsetaten skal etter planen sende ut hele eller deler av konkurransegrunnlaget på høring før sommeren, og vil lyse ut konkurransen i høst. Byrådets mål er at selve virksomhetsoverdragelsen av sykehjemmene skjer i løpet av våren neste år.
- Med det gir jeg ordet videre til Sykehjemsetaten.